ชื่อวิทยานิพนธ์ รูปแบบความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนในคาบสมุทรสทิงพระ

ผู้เขียน นายตฤณ พรมอินทร์

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

……...…….....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณน ไตรจันทร์)

คณะกรรมการสอบ

……..……ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุระพรรณ์ จุลสุวรรณ์)

…..……..…….กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณน ไตรจันทร์)

……....…….กรรมการ

(ดร.อิศรัฏฐ์ รินไธสง)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

……..……

(รองศาสตราจารย์ ดร. ธีระพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้เป็นผลมาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ……..
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณน ไตรจันทร์)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ลงชื่อ…….……..
(นายตฤณ พรมอินทร์)
นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อนและไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ……..
(นายตฤณ พรมอินทร์)
นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์ รูปแบบความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนในคาบสมุทรสทิงพระ
ผู้เขียน นายตฤณ พรมอินทร์
สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงรูปแบบความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนในคาบสมุทรสทิงพระ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน(Mixed Method)ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research)โดยเก็บข้อมูลจากผู้นำครัวเรือนครัวเรือน 400 ตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้อง และประเมินความต้องการจำเป็นในบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารของภาคครัวเรือน แล้วจึงสังเคราะห์รูปแบบความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือน

จากการวิเคราะห์บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหารพบว่า ผู้นำครัวเรือนรับรู้ในบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงทางอาหารต่อภาคครัวเรือน ดังนี้คือ บทบาทที่เป็นจริงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนอยู่ในระดับที่น้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 1.48) บทบาทที่คาดหวังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.24) และผู้นำครัวเรือนรับรู้ในบทบาทของภาคีที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงทางอาหารต่อภาคครัวเรือน ดังนี้ บทบาทที่เป็นจริงของภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือน อยู่ในระดับที่น้อย ($\bar{X}$ = 2.12)ส่วนบทบาทที่คาดหวังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.28) และความต้องการจำเป็นใน 10 อันดับแรกที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องแสดงบทบาทส่งเสริมภาคครัวเรือนให้เตรียมการเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร ดังนี้ (1)บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครัวเรือนบริโภคอาหารปลอดภัยไม่อันตรายต่อร่างกาย (2)บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้แรงงานภายในครัวเรือนมีศักยภาพในการผลิตอาหารไว้ใช้ในการอุปโภคบริโภค (3)บทบาทในการสนับสนุนให้มีแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคอย่างเพียงพอในครัวเรือน (4)บทบาทในการ

ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาแหล่งทรัพยากรในพื้นที่ให้มีความพร้อมในการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ และผลิตอาหาร เช่นความสมบูรณ์ของดินแหล่งน้ำธรรมชาติ (5)บทบาทในการการส่งเสริมสนับสนุนให้ครัวเรือนมีการทำปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง (6)บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีความพร้อมในการเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์และผลิตอาหาร เช่น น้ำ ไฟฟ้า สาธารณูปโภค (7)บทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน ให้ครัวเรือนมีแหล่งน้ำสาธารณะในชุมชนไม่เป็นพิษและไม่มีการปล่อยสารเคมี (8)บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุน ให้ครัวเรือนได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานต่างๆถึงอาหารปลอดภัย เช่น อสม. สสส. (9)บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครัวเรือนมีการถนอมอาหารไว้บริโภคเมื่อยามจำเป็น (10)การส่งเสริม สนับสนุนให้ครัวเรือนมีการปลูกพืชหมุนเวียน ในขณะที่ภาคีที่เกี่ยวข้องได้แก่ภาครัฐ ภาคประชาสังคม หน่วยงานการศึกษา ผู้นำชุมชนหรือปราชญ์ชุมชน มีความต้องการจำเป็นในบทบาท ที่ต้องส่งเสริมภาคครัวเรือน ตามลำดับความต้องการจำเป็น 10 เรื่องแรกดังนี้ (1)บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครัวเรือนมีแหล่งน้ำสาธารณะในชุมชนไม่เป็นพิษและไม่มีการปล่อยสารเคมี (2)บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคครัวเรือนมีการถนอมอาหารไว้บริโภคเมื่อยามจำเป็น (3)บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาแหล่งทรัพยากรในพื้นที่ ให้มีความพร้อมในการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์และผลิตอาหาร เช่นความสมบูรณ์ของดินแหล่งน้ำธรรมชาติ (4)บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุน ให้ครัวเรือน มีการทำปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง (5)บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครัวเรือนได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัย ไม่ส่งอันตรายต่อร่างกาย (6)บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้แรงงานภายในครัวเรือน มีศักยภาพในการผลิตอาหารไว้ใช้ในการอุปโภคบริโภค (7)บทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนให้ครัวเรือนทำการประมงไว้บริโภคอย่างเพียงพอ (8)บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุน ช่วยเหลือปัจจัยการผลิตด้านอาหารแก่ภาคครัวเรือนอยู่เสมอ (9)การส่งเสริมสนับสนุนในภาพรวมให้ครัวเรือนสามารถเข้าถึงอาหารจากแหล่งธรรมชาติหรือผลิตเอง (10)บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุน เพื่อป้องกันไม่ให้ภาคครัวเรือนเป็นโรคที่มีสาเหตุมาจากการขาดสารอาหาร ดังนั้นทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้อง จึงต้องแสวงหาความร่วมมือในการส่งเสริมให้ภาคครัวเรือนมีความมั่นคงทางอาหารโดยแสดงบทบาทตามความต้องการจำเป็นดังกล่าว โดยกำหนดรูปแบบความร่วมมือดังนี้ (1)จัดตั้งเป็นคณะทำงานหรือกลุ่มทำงานซึ่งภาคส่วนต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคครัวเรือน และภาคีที่เกี่ยวข้อง (2)คณะทำงานนั้นๆจะต้องร่วมมือกันวางแผนการดำเนินงานตามความต้องการจำเป็น (3)ร่วมมือกันกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย (4)ร่วมกันปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนงานโครงการ (5)ร่วมกันติดตามผล ประเมินผล และ(6)ร่วมกันแก้ไขปัญหาและความขัดแย้ง

Thesis Title Patterns of Cooperation among Local Governments and Relevant Parties for Strengthening Household Food Security in Satingpra Peninsula

Author Mr.Trin Promindra

Major Public Administration

Academic Year 2015

Abstract

The purpose of this research was to study the patterns of cooperation among local governments and relevant parties for the strengthening household food security in Satingpra Peninsula , This research was the mixed method research , the sample subjects were 400 household leader , to find the need assessment in the rule of the local governments and the relevant parties for strengthening household food security, The results of the needs assessment use for synthetic the format of the cooperation between local governments and relevant parties involved strengthening household food security.

The role of local government and the relevant parties about food security found that, Household leaders recognize the role of local governments for strengthening on the household food security as follows , The actual role of the local government on the food security of the households Rankings lowest ($\bar{X}$ = 1.48), The expected roles of the local governments in the food security of the households in high level. ($\bar{X}$ = 4.24), The household leaders was recognize the role of the relevant parties for strengthening household food security on average, as follows , The actual role of the relevant parties on the food security of the households Rankings low level ($\bar{X}$ = 2.12) The expected roles of the relevant parties in the food security of the households in high level ($\bar{X}$ = 4.28). The results of the needs assessment in the top 10 local governments need to support households (1)Role to promote household have safety of all food does not harm the body. (2)Role in promoting support for labor in the household has the potential to produce food for household. (3)Role in supporting the supply of water for household consumption adequately. (4)Role in promoting the development of resources in the area are ready for cultivation, animal husbandry and food production, such as the integrity of the soil. Natural sources (5)The role to encourage households to produce and use organic fertilizers. (6)Role in promoting the development of infrastructure to be ready for cultivation, animal husbandry and food production,

such as electric utilities. (7) Role in suppling public water for households in the community,that is non-toxic and non chemical to water (8)Role in promoting Households were advised by various agencies to food safety. (9)Role in supporting household food storage. In times of need or emergency. (10)Role encourage crop rotation , in case of the relevant parties there needs to be play a role in food security in the need assessment as (1)Role in promoting public water suppling to households in the community, non-toxic and non-chemical emissions. (2)Role in promoting the preservation of food in household sector in emergency case or necessary case. (3)Role in promoting the development of resources in the area. To be ready for cultivation. Animal husbandry and food production, such as the integrity of the soil. Natural sources (4)Role to encourage households to use organic fertilizers (5)Role in promoting to household food safety. Does not harm the body (6) Role in promoting and supporting labor within the household have potential to produce food for the consumer. (7)Role in promoting fisheries in household sector for consumers are adequately.(8)Supporting role for food production factor in household (9)Promotion and supporting households to access natural food. Or produce their own food (10) Promoting and supporting roles to prevention households from unhealthiness or illness caused by malnutrition therefore, both local governments and parties involved. need for cooperation to supporting the household in food security , The collaborative model as follows. (1)Established a committee or working group that all parties relevant came into being board. (2) The working group must planning and implementation of the necessary requirements. (3) Together set of objectives and targets (4) Together practice, according to the project plan. (5) Together Monitoring Evaluation (6) Collaboration problem solving and conflict

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ “รูปแบบความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนในคาบสมุทรสทิงพระ” ประสบความสำเร็จด้วยการแนะนำพร้อมการให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมถึงผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณน ไตรจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.อิศรัฎฐ์ รินไธสง อาจารย์ผู้คอยให้คำแนะนำให้คำปรึกษา และคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และบุคลากรประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทุกท่าน ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุระพรรณ์ จุลสุวรรณ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณ ผู้ให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถาม เจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหิน เจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลทำนบ ทุกท่าน

อนึ่งคุณความดีและประโยชน์ที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษาวิจัยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบุคคลผู้สนใจโดยทั่วไป

ตฤณ พรมอินทร์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ (5)

Abstract (7)

กิตติกรรมประกาศ (9)

สารบัญ (10)

รายการตาราง (12)

รายการภาพประกอบ (13)

บทที่ 1

บทนำ.....1

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา.....1

วัตถุประสงค์การวิจัย.....8

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....8

ขอบเขตของการวิจัย.....8

นิยามศัพท์เฉพาะ.....10

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....11

แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือและรูปแบบความร่วมมือ.....11

แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

และบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....19

แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงทางอาหาร.....28

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการจำเป็น.....41

แนวคิดเกี่ยวกับภาคี.....58

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....59

กรอบแนวคิดการวิจัย.....63

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย.....64

การวิจัยเชิงปริมาณ.....65

การวิจัยเชิงคุณภาพ.....69

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทที่ 4

ผลการวิจัย……..…...71

การวิเคราะห์ข้อมูล…….....72

การวิเคราะห์บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้อง…….....75

การประเมินความต้องการจำเป็น……...……...……..…107

การสังเคราะห์รูปแบบความร่วมมือ…… ……..…126

การกำหนดรูปแบบความร่วมมือ……...128

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ……..…….……133

บรรณานุกรม……...…….…...147

ภาคผนวก

ก แบบสอบถาม……..…….……....….…...154

ข ภาพถ่าย…….....…….…174

ประวัติผู้เขียน…….....……...175

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	มิติของความไม่มั่นคงทางอาหารจากงานวิจัยเชิงปริมาณของ Radimer	31
2	ระดับความสำคัญ ของ Kaufman,Rojas,Mayer	44
3	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณของกลุ่มครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในเขตคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา	66
4	จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างครัวเรือน จำแนกตามองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในเขตคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา	67
5	ค่าความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	72
6	บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อความมั่นคงด้านอาหาร	75
7	บทบาทของภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงด้านอาหาร	85
8	ความต้องการจำเป็นในบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนในคาบสมุทรสทิงพระ	107
9	ความต้องการจำเป็นในบทบาทของภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนในคาบสมุทรสทิงพระ	114

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย	63